

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU**

**MÜLTECİ HAKLARI ALT
KOMİSYONU TUTANAKLARI**

Tarih: 15 Haziran 2017 Perşembe

15 Haziran 2017 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 13.52
BAŞKAN : Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN – Sayın konuklarımız hoş geldiniz.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun Mülteci Hakları Alt Komisyonu olarak biz, mülteciler, sığınmacılar konusunda çalışmalar, incelemeler, değerlendirmeler yapıyoruz.

Özellikle hem sahadan hem de üye arkadaşlarımız tarafından, milletvekili arkadaşlarımız tarafından Suriyeli Türkmenler konusunda sahada problemlerin yaşandığı iletili. Dolayısıyla, biz, bu konuda sahada araştırma yapmadan önce ilgili sivil toplum örgütlerini dinleyelim istedik.

Bugün, Suriye Türkmen Meclisi Başkanı Emin Bozoğlu ve daha önce bu konularla ilgilenmiş Dr. Davut Karataş konuğumuz.

Sizden, sahada yaşadığınız sorunlar, bizim yapabileceklerimiz, varsa bu konuda önerileriniz, şunlar yapılsaydı çok daha iyi olurdu gibi konularda bir değerlendirme istiyoruz. İnşallah, değerlendirmelerinizi, bize verdiğiniz bilgileri biz ilgili kurumlarla paylaşacağız, yasal açıdan yapılması gereken konular varsa da inşallah Mecliste bunları değerlendireceğiz.

Tekrar hoş geldiniz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkan, arkadaşlar başlamadan önce bir nefes olsun. Her iki doktor arkadaş da, Dr. Davut da Dr. Emin Bey de bu işte gönüllülük esasıyla çalışıyorlar, ne kamunun onlara bundan dolayı ayrı bir ödeneği var ne de buradan herhangi bir dünyalık beklentileri var. Özellikle Davut Bey’i ben daha yakın tanıyorum, Doktor Emin Bey’i de giyabında tanıyordum. Bu arkadaşlar, kendi vicdanlarıyla durumdan vazife çıkarıp sosyal sorumluluk olarak almışlar, yürütüyorlar bu işleri. O açıdan, söyleyecekleri sözlerin, yapacakları tespitlerin çok siyasetüstü bir değerlendirme olacağını düşünüyorum.

Huzurunuzda Komisyona bunu arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Emin Bey’den başlayalım isterseniz.

Emin Bey, buyurun.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Suriye halkına ve Suriye Türkmenlerine yönelik hassasiyetleri nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti devleti ve Türk halkına Suriye Türkmenleri adına teşekkür ediyorum.

Bizler, 10’uncu yüzyıldan beri Suriye’de yerleşik halk olarak yaşamaktayız. Suriye’nin her karış toprağında bulunan Suriye Türkmenleri yoğunluklu olarak Halep merkez ve kuzey kırsal Lazkiye, Bayır Bucak, Hama, Humus, Golan ve Şam Türkmenleri kırsalı, İdlip, Cisir eş-Şuğur, Rakka, Tel Abyad bölgelerinde yaşamaktayız. Haritada da noktalanmış görünmektedir.

3 milyonu aşkın nüfusumuzla ülkedeki ikinci büyük topluluk durumundayız. Biz Türkmenler, Türk milletiyle soydaşlık bağımızın yanı sıra tarihî ve kültürel olarak Türk milletinin bir parçasıyız.

Bizler, Suriye’deki sosyal katmanları oluşturan Araplar, Kürtler, Asuriler ve diğer tüm etnik ve mezhebî gruplarla bin yıldır halk zemininde sorunsuz bir şekilde, kardeşlik hukuku içinde yaşadık. Türkmenler olarak da söz konusu gruplarla ciddi sorunumuz olmadığı gibi, beraber yaşamaktan şeref duyduk. Hatta bazı bölgelerde öyle kaynaşmışız, iç içe geçmişiz ki Suriye’nin iç bölgelerindeki Türkmenler, Hama, Humus ve Şam’ın merkezindeki kardeşlerimiz Türkçeyi unutmuş durumdalar.

Malumunuz olduğu üzere, Birinci Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti’nden ayrılan Suriye, yirmi dört yıl Fransız mandası altında, on yıl Suriye Cumhuriyeti, son altmış yıl da Suriye Arap Cumhuriyeti altında yönetilmiştir. Bunları, bu terimleri özellikle ifade etmek istiyorum.

Bu çerçevede, son elli yıllık süreçte iktidarda bulunan Baas rejiminin, özellikle 1970-2000 yılları arasında ülkeyi yöneten Hafız Esad’ın halk kitlelerini ötekileştirici politikalarının, toplumsal ve siyasi baskılarının halk kitleleri üzerinde yaptığı birikimin patlaması sonucu 2011 yılında Suriye’de bir iç savaş başladı.

Dünya tarihinin en kanlı iç savaşlarından biri olarak değerlendirilen savaş sürecinde modern harp sanayisinin en çirkin, en teknolojik ve en vahşi silahları kullanıldı, bildiğiniz üzere, kullanılmaya da devam ediyor. Hatta bu süreçte birçok kez çeşitli kimyasal silahların kullanıldığı da tespit edilmiştir. Yarım milyonu aşkın insan hayatını kaybetmiş, 10 milyondan fazla insan iç ve dış göçe maruz kalmıştır, yüz binlerce çocuk yetim, öksüz kalmıştır.

Birçok bölgede, özellikle Babandro, Zara, Hacerül Esved gibi bölgelerde de etnik temizlik yapılmış, tapu ve nüfus kayıtları bilinçli olarak yok edilerek ülkenin demografisi büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Suriye’nin millî serveti heba olmuş, ülkenin altyapısı ve tüm sistemleri yerle bir olmuştur.

Bugün, birtakım devletler “barış elçileri” adı altında Orta Doğu savaşlarını tahrik etmektedir.

Sonuç itibarıyla, bugün, karşımızda bu malum ülkelerin ve hatta silah tüccarlarının çıkarlarına kurban edilen kadim bir medeniyet bulunmaktadır.

Suriye Türkmenleri olarak iç savaşta en ağır bedeli ödeyen biz olduk, köyümüzden, toprağımızdan sürgün edildik, büyük acılar çektik ve çekmeye devam ediyoruz. Binlerce evladımızı şehit verdik ve bin yıllık yurdumuzdan sürüldük.

Bu genel bilgidен sonra, mevcut sorunlarımızı bir iki madde olarak dile getirmek istiyorum; bir de bizim değerlendirdiğimiz çözüm önerilerimizi de ifade etmek isterim.

Bu sorunlarımızdan, Suriye’de abluka altında bulunan bölgelerde insanlarımız -Şam’ın güneyi kırsalında, Hama ve Humus’ta- rejimin baskısına ve saldırılarına ve tutuklamalarına maruz kalmaktadır. Bu insanlar iç göçe zorlanmakta ve bölgenin demografisi böylelikle değiştirilmektedir. Abluka altındaki bölgelere insani yardımın ulaştırılmasına rejim veya destekçileri tarafından engel olunmaktadır. Bu bir sorun. Rejim hapishanelerinde muhalif oldukları gerekçesiyle tutuklanan insanlara sistematik bir şekilde işkence yapılması devam etmektedir. Bu da benim edindiğim bilgi, 250 bin civarında bir tutuklu olduğunu biliyoruz ve hapishanelerde 18 bin ölen tutukluların olduğunu biliyoruz.

Üçüncüsü, Astana görüşmeleriyle ortaya konulan ateşkesin ve sonraki süreçte ilan edilen çatışmasızlık bölgelerinin ihlal edildiği durumlarda Rusya, Türkiye ve İran yeterli oranda yaptırım uygulamamaktadır. Suriye’nin kuzeyinde özellikle sınıra yakın, içinde Türkmenlerin de bulunduğu bölgelerde evlere PYD, YPG tarafından el konulmakta, ek konulan evler askerî lojistik merkez olarak kullanılmakta ve Türkmenler dâhil gençler sudan bahanelerle tutuklanmakta, tehdit edilmekte ve zorla askere alınmaktadır. Rejim ve destekçileri ile terör örgütleri, Türkmenleri her daim Türkiye ajanı olarak suçlamaktadır, bu savaş öncesi de böyleydi, bugün de hâlen öyle.

Türkiye’de kamplarda barınmak zorunda olan mülteciler, zor şartlar altında yaşamalarına rağmen kamplara giriş çıkışlarında ve bürokratik işlemlerinde nahoş muamelelere muhatap olmaktadır, aynı muamele Göç İdaresi birimlerinde de mevcuttur. Eğitim çağındaki gençlerimiz geçmiş oldukları psikolojik travma, göç ve zor şartlar altında yaşamaları nedeniyle gelecek vizyonunu sağlıklı kuramamaktadırlar. Gençlerimiz imkânsızlıklar içinde bir taraftan üniversite tahsili için uğraşırken bir taraftan da zorlu yaşam mücadelesi vermektedir. Savaştan bu yana Türkiye’de doğan 240 bin civarında Suriyeli çocuk maalesef vatansızdır, vatansız olarak doğmuştur. Bu sorun...

BAŞKAN – Bunlar Suriyeli değil mi?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Efendim?

BAŞKAN – Bunlar Suriye vatandaşı değil mi, niye “vatansız” diyorsunuz? Yani neticede Suriyeli bir anne ve Suriyeli bir babadan doğmuş, Suriye vatandaşı olması lazım.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Suriye vatandaşı kimliği mevcut değil.

BAŞKAN – Değildir.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, onu kastediyorum.

BAŞKAN – Kimlik alınması lazım.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yani kimliksiz kastediyorum yani o cümleyi kimliksiz de yazabiliriz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Maddelere mi geçtiniz siz şimdi?

BAŞKAN – Sorunlara geçtik henüz.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Bu, sorunlar, şimdi iki madde sonra çözüme geçeceğim.

Bu sorun, savaş uzadıkça büyüyerek devam etmektedir yani bunlar ya Suriye vatandaşı olacak ya Türkiye vatandaşı, şu anda kimliksiz, bir kimlik veriliyor ama uyruğu yok, bunu ifade etmek istedim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Uyruğuna kimlikte “Suriyeli” yazılmıyor mu?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Ama Suriye’den bir kimlik yok.

BAŞKAN – Şöyle diyelim, bir kimlikleri var ama resmî anlamda hani biz nüfus cüzdanı diyoruz ya, nüfus cüzdanları yok, biz Türkiye’de onlara geçici koruma kimliği veriyoruz, geçici koruma kimliklerinde de uyruğu kısmına “Suriyeli” yazıyoruz, zaten yalnızca Suriyelilere geçici koruma veriyoruz.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, evet.

BAŞKAN – Ama ellerinde resmî olarak bir nüfus cüzdanları veya bir ülkeye ait pasaportları yok. Üçüncü ülkeye...

SAİT YÜCE (Isparta) – Yani burada doğanlar için mi?

BAŞKAN – Tabii, burada doğanlar.

SAİT YÜCE (Isparta) – Orada olanlara?

BAŞKAN – Onlar getirmişlerdir, nüfus cüzdanı getirdiler.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Orada doğanlar gelirken zaten getiriyor nüfus kâğıdını.

BAŞKAN – Ama bir ilginç bir şey daha var. Tabii, Türkmenler için belki o kadar değil ama bir kısım Kürtlerde de hiç kimlik yok yani mesela Ayn El Arap’taki Kürtlerin büyük bir kısmının kimlikleri yoktu, Suriye rejimi onlara kimlik bile vermemiş.

SAİT YÜCE (Isparta) – Geçmişte de vermemişti.

BAŞKAN – Vermemişti, saymıyordu.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – Geçmişte vermedi zaten.

BAŞKAN – Vermemişti, saymıyordu, geçmişte vermemişti, kayıtları yoktu.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Halep’te yaşayanlarda da yoktu.

SAİT YÜCE (Isparta) – Onların bir pasaportu, bir sağlıkla ilgili hiçbir şeyleri yok zaten.

BAŞKAN – Yok, hiçbir şey yok yani böyle bir grup da vardı Suriye’de. Aynı grup Türkmenlerde var mı, Esad rejimi bu...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yok.

SAİT YÜCE (Isparta) – Zamanında var mıydı yani?

BAŞKAN – Yok diyorsunuz.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yani bizde kimlikler var, kimlik üzerinde mesela...

BAŞKAN – Orada vardı...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – Sayın Başkanım, o dediklerinize de bu savaştan sonra verdiler.

BAŞKAN – Verdiler mi, ne zaman?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – Bu savaştan sonra yani Kürtler kaçmasın, etmesin diye, yanımda dursun diye.

BAŞKAN – Anladım.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – O kimlikler de verildi, son zamanlarda Esad tanıdı yani onları.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Çünkü savaş boyunca beraber ilişkileri kısmen de olsa devam ediyor, hâlâ daha devam ediyor, rejimle.

BAŞKAN – Yani ben de baştan beri diyorum, bu 240 bin çocuğa biz otomatik olarak vatandaşlığı verelim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Vermemiz lazım.

BAŞKAN – Vermemiz lazım, Türkiye’de doğanlara verelim. Yani anne babaları buradaysa muvafakat isteyelim yani veriyorsa, en azından bu çocuklar bir yere ait olduklarını fark ederek doğsunlar.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Ait olarak büyüsünler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Burada şey ayrımı yok değil mi, bu 240 bin çocuğun...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Hayır, Türkmen, Arap ayrımı yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – ...Türkmen, Arap, Kürt ayrımı yok, hepsi Suriyeli diye geçiyor.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, evet.

BAŞKAN – Bu konuda da ben geçen hafta Sağlık Bakanlığından sayı aldım...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Biz genelde çok spesifik ayrıma gitmedik, onu söyleyeyim.

BAŞKAN – ...Türkiye’de doğan bebek sayısını, resmî olarak sizin doğru diye tespit ettiğiniz bebek sayısını bize verir misiniz diye 203 bin olarak verdiler, resmî kayıtlar.

SAİT YÜCE (Isparta) – Bu Amerika’da pasaportta böyle değil mi?

BAŞKAN – Yani bu 240 bin doğrudur, kayıtsız da doğan var, doğup kaydedilmeyen de var.

SAİT YÜCE (Isparta) – Pardon Başkanım, yani bunun uluslararası standardı bu değil mi, şimdi Amerika’da doğmuş bir çocuğa Amerikan pasaportu ya da Almanya’da doğanlara...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Amerika için geçerli.

BAŞKAN – Bizim Türk Vatandaşlık Kanunu’muzda...

SAİT YÜCE (Isparta) – Yok mu?

BAŞKAN – Yok, toprak esaslı vatandaşlık yok, biz kan esaslı vatandaşlığı kabul ediyoruz yani anne veya babası Türk’sen nereden doğarsa doğsun dünyada Türk sayıyoruz ama Amerikalılar Amerika’da doğan herkesi annesi babası kim olursa olsun Amerikan vatandaşı sayıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Avrupa’da da hep böyle değil.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Keşke biz öyle sayılsak sayın vekilim yani.

BAŞKAN – Yani o bir şey, hangisi doğrudur, o konuşulur, tartışılır ama bir doğru gerçek şurada var, sizin tespitinize katılıyoruz...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Tamam, tamam, oldu.

SAİT YÜCE (Isparta) – Ama ikisinde de yapılmalı yani.

BAŞKAN – ...bu çocuklara bir kimlik vermek lazım.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Bizim son aldığımız rakam ocak ayı rakamı 230 bindi, son ocak rakamı, aradan beş altı ay geçti...

BAŞKAN – Yok, 240 bin doğru, doğru.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, muhtemelen daha fazladır.

BAŞKAN – AFAD’ın rakamları 240-250 ama Sağlık Bakanlığına resmî olarak sorduk biz yani tüm hastanelerde kontrollü ne kadar diye, “203 bin Suriyeli çocuk doğdu.” diye şey yaptılar.

SAİT YÜCE (Isparta) – Anne babasının Suriyeli kimliği var, onu hastanelerde tespit ediyorlar.

BAŞKAN – Evet, tespit ediyorlar, o şekilde.

SAİT YÜCE (Isparta) – Kamplar da, dışarı da hepsi dâhil mi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Dâhil.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – İki cümlelik sorunuz kaldı, onu da ifade edeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Türkiye’de faaliyet gösteren bazı Batı merkezli yardım kuruluşları dernek çatısı altında teröre destek verdikleri gibi mülteci ailelerini ve çocuklarını suistimal etmektedir.

BAŞKAN – Bu tespitinizi somut olarak bize delillendirebilir misiniz?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Verebiliriz, verebiliriz.

SAİT YÜCE (Isparta) – Mesela ne yapılmış?

BAŞKAN – Hangi dernek?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yardım verileceği vaadiyle insanların resmî kimlik bilgilerini istihbari amaçla toplamaktadırlar. Özellikle bize bir defa gelen Mercy Corps derneği veya onun temsilciliğinin çalışma izni iptal edilmişti, yeniden çalışma alması için bizlere de başvurdular her ne hikmetse.

SAİT YÜCE (Isparta) – Burada da anlatır mısınız?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Efendim?

SAİT YÜCE (Isparta) – Yani maksadı, olayı...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Efendim, onlar hep insancıl davranıyorlar sözde.

SAİT YÜCE (Isparta) – Sonuçta nereye varmak istiyorlar, bunu ne yapıyorlar yani bu bilgileri ararak?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şimdi, şöyle diyeyim: Bu çalışma içerisinde Türkmen kardeşlerimiz de vardı, bir süre çalışmışlar ve bırakmışlar çünkü istenen bilgiler... Zaman içerisinde ısınıyorlar, belli bir maaş veriyorlar, 365 tane personeli var bir yardım temsilciliğinin, Çobanbey’de merkezi olarak, 2012’den bu yana çalıştıklarını ifade ediyorlar. Tabii, son birkaç ayda bu sene özellikle çalışma izni iptal edilmiş devlet tarafından.

SAİT YÜCE (Isparta) – Hangi uyruklu bunlar?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Bana gelen Amerikalı.

BAŞKAN – Derneğin ismi neydi?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Mercy Corps.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – Hollanda ağırlıklı olanlar daha çok.

SAİT YÜCE (Isparta) – Peki, yani misyonerlik anlamında mı, başka istihbari faaliyetlerle ne yapıyorlar onlar orada, nasıl bir istismar, bilginiz var mı?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yani şöyle diyeyim, birçok kardeşimize burada görev veriyorlar, maaş veriyorlar ve zaman içerisinde bunların Amerika’ya, Kanada’ya veya Avrupa’ya gitmelerinde vize alıp yardımcı oluyorlar ve bunlardan bilgi isteniyor, kimlikleri isteniyor. Tabii, bu faaliyetleri devlet bizden daha iyi biliyor, biz edindiğimiz bilgiyi kendi çevremizdeki insanlarımızdan bu bilgiyi ediniyoruz ve bana da geldiklerinde biz bu konuşmayı yani bizimle bir muhatap oldular. Bizim gücümüzün kıt olduğunu ifade ettik, ancak sizin sorunlarınızı biz gözden geçireceğiz diye söyledik. İkinci randevuyu tekrar istediler iki ay sonra, ben Dışişleriyle bağlantıya geçtim -çünkü bizim kuruluşumuz Dışişleri himayesindedir şu anda Suriye Türkmen Meclisi- muhatap olmak istemedik ikinci kez.

SAİT YÜCE (Isparta) – “İmkânlarımız kıt.” dediniz de sizden ne istediler?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yardım istiyorlar, bize izinlerimizi tekrar izin aldırın diye yani biz vasıta olalım onlara.

SAİT YÜCE (Isparta) – Yani referans olun diye.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – İş birliği.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – 5 bin dolar da maaş veriyorlar, öyle az para vermiyorlar yani çalışanlara, beşer bin dolar para veriyorlar. Daha çok Afrin bölgesinde bu şekilde çalışıldı, bu Kürt bölgesinde.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Avrupa Birliğinden büyük bütçelerle fonlar alıyorlar bildiğim kadarıyla, sonra o fonlarla insan istihdam ediyorlar, resmî bir çalışma yapılmış...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – Ama belli bir bölgeye daha çok ağırlık veriyorlar, o da Afrin bölgesi.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Son bir cümlem var, bu da...

Tabii, 2012 yılında Çobanbey’de çalıştıklarını biliyoruz, Çobanbey de o zaman DAES’in kontrolündeydi, demek ki DEAS’le beraber de çalışabiliyorlar, işin bir diğer boyutu.

Son bir sorun olarak ifade etmek istediğim, Bayırbucak’ta Ras Al-Basit dediğimiz yani Basit burnu anlamında bu Akdeniz’e bitişik, merkezi DHKP-C örgütü Mukaveme Şabiye diye kendi adında böyle bir tanım kullanıyor, -bu bir milis örgütüdür- eğitim faaliyetleri tehdit unsuru olarak devam etmektedir, bunu da ifade etmek isterim. Bayırbucak bölgesinde çünkü bizim bölge, Akdeniz iklimine bağlı dağlık bir bölge, dolayısıyla şu anda rejimin kontrolünde, orada 5-6 tane köyümüz var, onlar şu anda bizim kontrolümüzde, kardeşlerimiz orada evlerini korumak için orada bulunuyorlar fakat böyle bir sivil örgüt de daha çok Türkiye’deki Suriye rejimine, kendisine tabi olarak hisseden veya o duyguyu taşıyan, birçoğu da onlardan oluşmuş 1.400-1.700 arasında bir kitle olarak ifade etmek istedim.

Sorunlara burada son veriyorum. Çözüm önerilerimizden kısaca bahsetmek istedim. Türkiye’deki kamplarda imkânları olmayanların barındırılmasını talep ediyoruz. Yaşam kalitesinin artırılması, çadır kentlerin hepsinin konteyner kentlere dönüştürülmesi ve imkânlar ölçüsünde kalıcı konutlarda iskân edilmesi ve arazi tahsis edilmesi gibi bir önerimiz var. Bunu niye böyle ifade ettim, burada bir açıklama ihtiyacı duyuyorum. Özellikle biz Türkmenler kendi emeğimizin karşılığını alarak yaşam biçimimizi devam ettirdik, hiçbir zaman alan el olmadık, hep veren eldik, dolayısıyla çadır hayatı bir alan el durumundadır ve bu bir günlük, beş günlük bir süre değil, yedi yıldır devam ediyor, ne kadar daha devam edeceğini bilmiyoruz, buradaki yaşam biçimi bizim geleneklerimize, törelerimize ve inanç değerlerimize aykırıdır. Mecburiyetten kaldığımız için mümkün olduğu kadar sadece ihtiyacı olanlar kalsın, eli kolu tutan, çalışabilen, beyni çalışan, meslek erbabına da mümkün olduğu kadar kamp dışında Türkiye’nin herhangi bir alanında serbest olarak kendi emekleriyle geçinmelerini tavsiye ediyoruz ve biz bu kavramı da kendi Türkmenlerimize sürekli veriyoruz.

Nüfusun yoğun olduğu kamplarda, örneğin Osmaniye kampı daha önce 9 bin nüfusu içeriyordu, şu anda 17 bin nüfusu içeriyor. Yaşlı, kimsesiz, hasta bezi kullanan, bakıma muhtaç, kanserli, zihinsel ve bedensel özürlü olanlara bir bakım merkezi oluşturulmasını ve bu insanlara da sağlık ve sosyal, psikolojik destek verilmesini talep ediyoruz.

SAİT YÜCE (Isparta) – Sayın Başkanım, bir sorum var. Biraz önce çadırlardan daha kalıcı konutlara ya da konteynerlere geçilmesiyle ilgili bizim bir politikamız var mı?

BAŞKAN – Var, Osmaniye’de dönüşümü gerçekleştiriyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Evet, evet, daha sonra onları TOKİ bünyesinde de Başbakan Yardımcısıyla yaptığımız konuşmada...

BAŞKAN – TOKİ evleri de yapıyor.

SAİT YÜCE (Isparta) – Sadece Osmaniye değil yani Antep, Urfa...

BAŞKAN – Var, var, her bölgede var.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Türkiye için daha ekonomik olacağını da düşünüyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şimdi, bu birinci...

BAŞKAN – Bitti mi?

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Yok, sorunları anlatıyor da. Osmaniye kampında sizin kulağımıza gelen engelli, zihinsel engelli, kanserli, bakıma muhtaç manasında sayı verebilir misiniz ya da bilginiz var mı?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şu anda rakam olarak...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Ama var değil mi böyle bir şey?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Var, var.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Tamam.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şu anda bunların birçoğu da Kilis kampında, henüz Osmaniye'ye taşınmadı çünkü 5 kişilik aileler taşındığı için bu aileler parçalanmış durumda, henüz onları taşımadılar, biz bayrama kadar da en azından taşınması için sabırla bekliyoruz. Elimizde onların görüntüleri de var ama onları kendimizde saklı tutuyoruz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Ne açıdan?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Biz mümkün...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani, bir, ailelerin mahremiyetini korumak olabilir.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şimdi, şöyle ifade edeyim... Neyse, ben bunu sonra ifade edebilir miyim?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Tamam.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Özellikle, bu, tarif ettiğim engelli ve kimsesiz gruplar için bir bakım merkezi, kampın içerisinde... Özellikle Osmaniye için söylüyoruz fakat diğer kamplar için de geçerlidir.

Kamplarda ve kamp giriş çıkışlarında insanlarımızla muhatap olan kamu ve özel idari personelin davranışlarının insan merkezli olması talebimiz.

Göçmen psikolojisi ve sosyal davranışlarını anlayabilecek, anlayabilen kişilerden oluşmasını ve personele bu konuda gerekli eğitimin verilmesini talep ediyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bu talebi çok yerinde buluyorum. Kamp incelemelerimizde gelen şikâyetlerde de bunlar vardı, muhtarlarla yaptığımız konuşmalarda, Osmaniye’de özellikle, hatırlarsanız. Gece kampın dışına giriş çıkış saatleri var, giriş çıkış ya da ziyaretçi ya da oradaki beşerî ilişkilerde kampı açık cezaevi muamelesi gibi zapturapt altına alma, özel güvenlik şirketlerinin, kapıdaki danışma görevlilerinin... Ya da gece hastaneden geliyor, geç kalmış, hastası arabada “Niye geç kaldın? Bir daha gelmeyeceksin.” vesaire gibi insani anlamdaki hususlar. Yani bu, doğru bir tespit ve üzerinde durulması gereken bir konu.

SAİT YÜCE (Isparta) – İlgili birimlerle konuşalım Başkanım.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – Aynı şey Göç İdaresinde de var Sayın Vekilim, orada da var yani.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, geçici barınma merkezleri yapısı itibarıyla onların orada barınması için yapılan yerler. Normalde o insanları biz, tabii, mahallelerde, şehrin içinde barındırmamız lazım ama imkân olmadığı için orada barındırıyoruz. Dolayısıyla, bu mantıkla yola çıktığımızda, oradaki güvenlik görevlilerinin, kapıdaki görevlilerin buraları kapalı bir cezaevi veya idari bir gözetim noktası

gibi değerlendirmemesi gerekiyor. Oradaki görevliler olayı, kendilerini şöyle görmesi lazım: “Biz, bölgenin güvenliğini sağlamakla burada görevlendirilmişiz.” Ama oradaki psikoloji şu: “Biz, bölgenin güvenliği, oradaki insanların güvenliği değil, bu insanların dışarıya çıkışlarını kontrol edelim, mümkün olduğunca bunları tecrit edelim.” gibi bir mantık çerçevesinde bu işler yürümüş. E, tabii, o da netice itibarıyla sıkıntılara sebep oluyor.

SAİT YÜCE (Isparta) – Acaba şey de var mıdır yani kısmi de olsa birtakım istismarlar, kötüye kullanmalar var, belki de mecbur kalıyorlar. Öyle şeyler var mıdır?

BAŞKAN – Ya, vardır, mutlaka, tabii.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Ferdî olarak, istisna olarak olabilir.

BAŞKAN – Onların böyle davranmasının sebebi de tabii, koruma güdüsüyle belki hareket ediyorlar ama o da ters sonuçlar ortaya çıkartabiliyor anlayabildiğim kadarıyla. Tabii, mutlaka kamplardaki insanları veya kampları geçelim, sığınmacılara hizmet veren personelin mutlaka sığınmacı psikolojisi konusunda küçük bir eğitim alması gerekiyor. Çünkü, bu insanların hepsi travma yaşıyorlar. Belki bu insanlara normal şeyler söyleniyor ama travma yaşadıkları için bu insanlar o kelimeleri bile anormal algılayabiliyorlar. O yüzden, belki, empati yapabilmeyi gerçekleştirme konusu, doğru...

SAİT YÜCE (Isparta) – Hayır yeri gelmişken Başkanım, bunu biz ilgili idareyle de Komisyonun bir talebi, düşüncesi, kanaati şeklinde hem şifahi hem de yazılı paylaşıp uygun olur yani.

BAŞKAN – Ya, şunu yazmamız lazım tabii: Sığınmacılara hizmet veren kamu görevlilerinin sığınmacı psikolojisi konusunda eğitimden geçmesi.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Zaten bu görüşmeden sonra bir rapor hazırlayacağız, hazırlayacağımız raporun detaylarını da AFAD’a, Göç İdaresine, Başbakan Yardımcılığına ivedi olarak uygulanması hususunda görüşlerimizi beyan edeceğiz.

BAŞKAN – Biz şunu yapabiliriz: Hani, kamptaki bireysel olayı tespit edebiliriz. Kampın kapısındaki A şahsı yanlış yapmış olabilir, biz bunu tespit ettik diyelim, onu cezalandırdık ama bu, sorunu çözüyor. Bizim, aslında, Komisyon olarak yapmamız gereken Türkiye’de bu hizmetleri veren tüm kamu görevlilerine bu işe başlamadan önce sığınmacı konusunda pedagojik bir şey vermek, bir eğitimden geçirmek.

SAİT YÜCE (Isparta) – Sabahki toplantıdaki gibi.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Evet, aynen.

Sahayı öğrendik, muhabatı... Burada AFAD Başkanlığı ve Göç İdaresine de...

BAŞKAN – Tabii, bunları tek tek belirleyelim, Eğitim Dairesi bir çalışma yapacak. Dolayısıyla, yerinde olur, başka yerde olur... Bir tek onlara değil, oradaki il müdürüne de bu eğitimi vermek lazım.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Tabii, sorun o zaten.

BAŞKAN – Oradaki komişere o eğitimi vermek lazım, sağlık görevlisine de belki bu eğitimi vermek lazım.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şimdi, bu Göç İdaresi ve AFAD yeni olduğu için Sayın Vekilim, biraz da liyakat esasından çok kariyer ve müdürlük, makam dağıtma yeri olarak görülmüş, ben bunu kendiliğimden görüyorum.

SAİT YÜCE (Isparta) – Yani personel de derleme, toplama olabilir.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Buralar misyon görevleridir, onun idrakinde olacaklar zamanla.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Parantez içinde bir cümle söyleyeyim aynı konuyla bağlantılı. Şimdi, biz, Valiyle görüştük, AFAD’la da görüştük; uzun zamandan beri de görüşüyoruz. İster valiliğe ister AFAD Başkanlığına verilen rapor dört dörtlük, her şey gül pembe fakat sorunlar içeride devam ediyor, sıkıntının kaynağı bu. Biz gidip bu sorunları ilettiğimiz zaman üst makamlara, biz şikâyetçi durumuna düşmüş oluyoruz ve dolayısıyla “feedback” olarak, geriye dönük bizim oradaki insanlarımıza daha fazla baskı yapılıyor. Bunun bilincinde olmanızı istiyorum.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – O sebeple duruma Meclis el koydu, Komisyon sizi davet etti. Sizi ve arkadaşlarınızı muhatap alarak denetim mekanizmasını yerine getirecek inşallah.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, teşekkür ederiz, inşallah.

BAŞKAN – Devam edelim, çözüm önerilerini de almaya...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – 2-3 tane kaldı efendim, onları da ifade edeyim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – 4’üncü maddedesiniz, mülteci beyin göçü, çözüm önerileri madde 4.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet.

Mültecilerin beyin gücünden çift taraflı yararın sağlanması ve beyin göçüne engel olunması hususunda diploma denklik sorunlarının çözülmesini talep ediyoruz. Yani, bu, özellikle eğitim görmüş insanlarımızın denklik sorunları mevcuttur YÖK’te. YÖK bu konuda sanıyorum on gün önce bir adım atmıştır yani bu konuda denklikleri yapacaklar ama altı yıldır bu sorunu yaşıyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Komisyon Başkanımız da muzdarip bu konuda, farkında olduğumuz bir şey.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Biz ifade edelim de...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Teşekkür ederiz.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Türkiye lehine olacak Suriyeli göçmenlerin, özelliklede Türkmenlerin çifte vatandaş olması veya özel statü verilmesi, örneğin Mavi Kart ve benzeri formüllerin oluşturulmasını talep ediyoruz.

Suriye’de güven sağlandığı ölçüde yani barış olduğu zaman, geriye dönüşlerde biz geriye dönüşlerin teşvik edilmesini bugünden itibaren yapıyoruz ve yapılmasını da teşvik ediyoruz. Yani herkes kendi malına, toprağına dönsün istiyoruz.

Gelecek Suriye’de, Suriye halkının güvenlik garantörü ülkeler arasında Türkiye’nin olması Türkmenlerin bekası için ciddi önem taşımaktadır diye düşünüyoruz.

Suriye’de özellikle Şam kırsalı, Hama, Humus’taki abluka altındaki sivililerin temel ihtiyaçlarının karşılanması ve yardımların ulaştırılması, ablukaların sonlandırılması, zorla iç göçün durdurulması ve demografik değişikliklerin engellenmesini talep ediyoruz eğer mümkünse.

Türkiye’de mültecilerin Suriye-Türkiye giriş çıkışlarının çift taraflı olarak kolaylaştırılması. Fakat burada bir parantez var, Fırat Kalkanı alanında diye kastediyoruz.

BAŞKAN – Yani?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şimdi, Fırat Kalkanı alanında, Türkmen olsun, diğer Arap veya Kürt kardeşlerimiz olsun bu alana girdikten sonra tekrar geri çıkamıyorlar. Şimdi, insanlarımız...

BAŞKAN – Temizlenmiş bölgeye girince Türkiye’ye geri gelemiyorlar.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Geri gelemiyor.

BAŞKAN – Anladım.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Ama biz istiyoruz ki buradaki çıkışlarda, girişlerde bir kolaylık sağlansın ki insanlarımız hem oradaki işini yapsın hem buradaki işini yapsın ve zaman içerisinde de o bölgeye yerleşim sağlansın el verdiği ölçüde.

Suriye savaşı nedeniyle yapılan yardımların devlet kurumları kontrolünde olmasını istiyoruz. Sivil toplum kuruluşlarına... Biz bütün sivil toplum kuruluşlarına müteşekkirimiz, gerçekten büyük yardımlarda bulundular fakat zaman olumlu, zaman olumsuz birtakım yansımalarını hissettiğimiz için, biz, devlet eliyle bu yardımların yerine ulaştırılmasını bekliyoruz.

Mültecilerin mesleklerini icrasında veya beden gücüyle çalışanların emeklerinin istismar edilmemesi için hukuki prosedürün oluşturulması veya varsa işletilmesi ve denetlenmesini talep ediyoruz.

İsterseniz izah edeyim.

BAŞKAN – Anlaşıldı.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Ucuz iş gücü meselesi.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet.

Yani çalışıyor fakat herhangi bir mutabakat olmadığı için, resmî bir şey olmadığı için gerektiği zaman emeğinin karşılığını alamıyor. “Git, sen çalışmadın burada.” diyor.

Son cümlemi ifade ettim, ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, ben raporumuzla ilgili birkaç soru sormak istiyorum.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Buyurun efendim.

BAŞKAN – 9’uncu maddede “Mülteci aileleri ve çocuklarını suistimal etmektedir Batı merkezli yardım kuruluşları ve dernekler.” dediniz. Bu, tam Komisyonumuzun konusu, hani diğer konular da giriyor... Bu konuda eğer böyle bir suistimale ilgili somut bir olay varsa Komisyonumuza intikal ettirilmesini istiyoruz ki biz hem o dernek hem de konu üzerine gidelim çünkü bu çok ciddi bir isnat, durum. Bunun mutlaka şey yapılması gerekiyor diye düşünüyorum.

İkincisi: Sosyal uyum kartından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı... “Kızılay kart” diyorlar da, Kızılay 100 lira veriyor ya...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Kızılay kamp dışındakilere veriyor onu sadece.

BAŞKAN – Kamp içindekilere de gıda parası veriyor.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – AFAD veriyor onu.

BAŞKAN – Yani devlet veriyor diyelim, şimdi bütün kurumlar sahiplendi onu.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet.

BAŞKAN – Buradan da faydalama konusunda sıkıntı yaşıyor musunuz veya faydalaniyor musunuz, ne kadar faydalaniyorsunuz Suriyeli Türkmenler olarak, onu öğrenmek istiyorum.

Üçüncüsü de: Bu çocuklar için, okul çağındaki çocuklar veya ondan önceki çocuklar için şartlı nakit yardımları başladı. İşte, 50 lira, 60 lira gibi çocuk başına destek veriliyor; eğitim desteği veya süt desteği veriliyor. Bu konuda da istifade etmeye başladı mı Suriyeli Türkmenler, bu konularda bilgi almak istiyorum.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şimdi, bu istismar konusunda... Bu, çok boyutludur yani çocuk istismarından tutun, kadın istismarından vesaire gibi, çok boyutludur. Zaman zaman evlenmeler söz konusu oluyor. Birden fazla evlenmeler oluyor veya nikâhsız evlenmeler.

BAŞKAN – Hayır, onları demiyorum, şöyle demişsiniz ya hani: Sivil toplum kuruluşları bunu istismar ediyor, mesela çocukları suistimal ediyor. Biz de böyle şeyler duyuyoruz, kamuoyunda çok duyuluyor. Bu konu, tabii, mutlaka üzerine gidilmesi gereken bir konu. Varsa somut bir şeyiniz, hani bu çocuk bir şeye götürüldü...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Ben bu konuda bilahare size bilgi aktarayım.

BAŞKAN – Üyelerimiz söyledi, hani bu çocuk bir sivil toplum kuruluşu tarafından önce sahiplenildi, sonra götürüldü, Batı ülkelerinde kilisenin kontrolüne verildi. Bu tür olayları çok duyuyoruz ama somut vaka varsa üzerine gidelim.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şöyle ifade edeyim: Bizim Türkmenlerde bu çok seyrek. Yani şöyle diyeyim: Bizim aile bağımız çok kuvvetlidir. Özellikle şunu talep ediyor Türk halkı: Bakıcı olarak talep ediyorlar, diyorlar ki: “Gelsin hanım, evimizde temizlik yapsın, biz her türlü karşılığı verelim.” Fakat kendi ailesini, çocuğunu bırakıp gitmiyor yani bizde böyle bir kavram yoktur. Dolayısıyla, biz kendi ailemize bağlıyız, çocukları da ne pahasına olursa olsun vermiyorlar. Fakat her toplumda aynı şekilde geçerli değil.

SAİT YÜCE (Isparta) – Tam anlamadım ben.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Eve yardımcı bayan olarak almak istiyorlar ama bayan çocuğunu çocuğunu bırakıp da tek başına bir eve yardımcı olarak çalışmaya gitmiyor.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yani böyle bir şeye kolay kolay sıcak bakmıyor bizim insanlarımız çünkü biz... Özellikle Bayır Bucak’tan bahsedeyim, ben Gebere köyündenim, Bayır Bucaklıyım. Yani bizim kendi toprağımız var, arazimiz var; ekeriz, dikeriz, biçeriz, yeriz; kimseye muhtaç değiliz fakat burada mecburen böyle bir duruma düşmüş oluyoruz.

Bu istismar konusundaki rakamlarla ilgili ben size bilahare...

BAŞKAN – Rakam değil, yani şu dernek şurada şöyle bir şey yapmış gibi bir şey varsa bize bildirin, biz o zaman şey yapalım yani bu, çok çok önemli bir şey.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Tabii, bir başka sorun daha var burada buna benzer, yeni evlenen çiftler. Bunlar resmî evlilik yapamıyorlar, hele hele kampta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yapıyorlar diye biliyorduk, resmî nikah yapılıyor.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Bekâr olduğuna dair Suriye’den belge istiyorlar.

BAŞKAN – Kaldırdık onu şimdi.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Tamam.

BAŞKAN – Yani bu, iki-üç ay önce kalktı. Belli nitelikte beyanlar alınıyor, yakınlarına soruluyor vesaire ama işte, bu, çok konuşulan bir konuydu, eğer bunu yapsaydık bu sefer istismara uğrayacaktı. Türkiye’de tek evlilik var biliyorsunuz netice itibarıyla, ikinci, üçüncü evlilikler ortaya çıkacaktı, daha sonra hukuki sorunlar ortaya çıkabilirdi. Şimdi, bu anlamda bir beyan alınıyor ve beyan alındıktan sonra, işte, o kamptaki tanındıklarına, yakınlarına, çevresine vesairesine soruluyor ve o minvalde işlem yapılıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Kızılay Kart’tan yararlanıyorlar mı?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, yararlanıyorlar. Yalnız “Üç ayda bitecek.” dediler bizim kamp için, dokuz ay sürdü fakat teknik nedenle. Burada kimseye herhangi bir şey söylemek doğru değil ama...

BAŞKAN – Onun süresi belli değil, şu anda yararlanıyorlar.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, burada, tabii, bizim insanlarımızın mağduriyeti, işte, elektrik faturası vesaire birtakım imkânlarda zorlanma oldu ama biz bunu da unutuyoruz yani.

BAŞKAN – Tamam.

Şu, çocuklara şartlı nakit transferi yapılıyor, yeni başladı, geçen ay.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet.

BAŞKAN - Bence eğitim çağındaki çocuklarınızı oraya yönlendirin.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, tamam. Bu yer, mekanizma neresi?

BAŞKAN – Aynı mekanizma, Kızılay Kart’ın mekanizması.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Tamam.

BAŞKAN – Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının, kaymakamlıkların.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Tamam, onları yönlendirelim.

BAŞKAN – Başladı o da. Onun avantajı şu olacak: Çocuk okula gittiği sürece destek alacak. Her ay okuldan kaymakamlığa not gelecek, diyecek ki: “‘A’ şahsı bu ay okula devam etmiştir ve dolayısıyla bunun desteğini yatırabilirsiniz.” Böylece hem ona ekonomik destek veriyoruz hem de çocuğun okula devamını sağlıyoruz. Eğer okul çağına gelmediyse aşısını kontrol ediyoruz, diyoruz ki mesela: “Üç ayda bir aşı yaptıracaksın, iki ayda bir sağlık ocağında kontrol ettireceksin.” Geldiği zaman desteğini veriyoruz, böylece aşırı kontrol etmiş oluyoruz hem de destek verilmiş oluyor.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet. Kamp içinde de geçerli mi efendim?

BAŞKAN – Tabii, tabii, bütün çocuklar için geçerli. Başvurular başladı, bütün çocuklara yapılacak.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Tamam.

BAŞKAN – Tabii,, ekonomik durumu zayıf çocuklara, onu da söyleyeyim. Hani “tüm çocuklar” deyince herkesin değil, ekonomik durumu zayıf olan ailelerin çocuklarına.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Anladım, anladım.

Şimdi, burada dile getirmediğim bir sorunu ifade etmek isterim, vekilimiz de onu biliyor: Şimdi, bizim insanlarımız -ben az önce şunu ifade ettim- kampta kalıyor; 4, 5, 6 çocuğu var fakat bu kişinin eli kolu tutuyor, çalışmak istiyor. Kamp dışına çıkıyor; bir hafta, on gün izin alıyor, gidiyor fakat bir ay sonra dönüyor, iki ay sonra dönüyor; döndüğü zaman da kaydı siliniyor, çocuklarının yanına giremiyor. Diyorlar ki: “Efendim, siz firari duruma düştünüz, sistemden kaydınız silindi.”

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Aynen, bununla ilgili çok şikâyet var.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Bu konuda bir formül bulunabilir mi?

BAŞKAN – Evet, söyleyelim, ama ben savunmak amacıyla söylüyorum.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Estağfurullah, buyurun.

BAŞKAN – Geçici barınma merkezleri; dışarıda yaşaması mümkün olmayan kişilerin barındırılması amacıyla orada barındırılıyor. Normalde, biliyorsunuz, 3 milyon sığınmacı var, ancak 250 bini kalıyor. Hedef: Hakikaten dışarıda barınmaları çok zor olanlar için.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet.

BAŞKAN – Eğer bir aile reisi kamptan çıkıp dışarıda bir ay, bir buçuk ay çalışabiliyorsa “‘Bu artık kendi kendine yetebilir.’ noktaya gelmiş, ailesini de alıp kampın dışına gitmesi gerekiyor.” fikri ortaya çıktığı için böyle bir karar alınıyor, yoksa şeyden değil yani, oradan; onun mantığı, felsefesi bu ve belki de doğru, benim fikrimde. Ben bunu Komisyon raporuna yazacağım. Çalışma çağındaki insanların kamp dışına çıkarılması gerekiyor artık çünkü kamplarda insanlar beş yıldır yaşıyorlar, ne kadar daha yaşayacaklar? Anlarım, ailede baba yoktur; anlarım, engelli vardır; anlarım, çok yaşlı vardır, eyvallah, bunlar kamplarda kalsınlar, kampları biz bunlar için kullanalım. Ama onun dışında, çalışma çağında aileden herhangi birisi varsa artık onları kamp dışına çıkarıp, tabii, hem sosyal hayattaki uyumlarını da sağlayarak, çalışma hayatında biraz önce sizin söylediğiniz o dezavantajları da kaldırarak bir taraftan da çalışmalarını sağlamamız lazım ki normal hayata da dönelim. Çünkü kamp hayatı normal bir hayat değil.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet. Sayın Vekilim, Başkanım, ben çözüm önerilerimizde...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Çok iyi özetlediniz.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Çözüm önerilerimizde zaten ilk maddede “kamplarda sadece imkânı olmayanların barındırılması” diye bir madde var.

BAŞKAN – Evet, yani...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Aynı şey. Ama şu anda da bu sorun gerçekten büyük bir sorun. En azından geçici bir formül diyorum, yani bir kereye mahsus silinip de daha sonra bunları... Biz zaten kampları ziyaret edeceğiz, bayramda da ben gideceğim inşallah. Mümkün olduğu kadar eli kolu tutan, dışarıda çalışabilen insanlar kamptan çıksın. Yani, biz fikirlerimizle, davranışlarımızla buna uğraşıyoruz. Eğer bir yerde de sorun oluyorsa biz Suriye Türkmen Meclisi olarak da kendilerine referans olacağız.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz Başkanım.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Ben teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Siz kendinizden bahsetmediniz. Siz aslında Suriye’de doğdunuz. Yani, onu da bir şey yaparsanız...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – İfade edeyim: Ben 1956 doğumluyum. Gebere köyünde doğdum; Bayır-Bucaklıyım. İlkokulu, ortaokulu, liseyi Suriye’de bitirdim. 1975 yılında Türkiye’ye geldim. 1976 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesine girdim. Aynı üniversitede ihtisasımı yaptım Kadın Doğum Uzmanı olarak.

BAŞKAN – Türk vatandaşınız aynı zamanda.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet.

Türkiye’den evlendim, Isparta’dan evlendim. O zaman Demirel Başbakanı, Cumhurbaşkanıydı, bize faydası olur dedik; espi olsun diye ifade ediyorum. 2 çocuğum var; birisi Elâzığ Üniversitesinde yardımcı doçent, diğeri biyomühendislik bölümünü bitirdi. Yirmi beş yıl Elâzığ’da Kadın Doğum Uzmanı olarak görev yaptım. Bundan önce, iki yıl Genel Sekreter olarak Suriye Türkmen Meclisinde görev yaptım, bir yıldır da Suriye Türkmen Meclisi Başkanı olarak görevime devam ediyorum.

BAŞKAN – Suriye’de ne kadar Türkmen var, yani daha doğrusu göçenler dâhil tam sayı nedir?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Şöyle: Bu rakamı yüzde 100 söylemek mümkün değildir.

BAŞKAN – Değil tabii ki.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Ama biz 3-3,5 milyon olduğunu söylüyoruz ve bunların 2 milyonunun da Türkçeyi bilmediğini, unuttuğunu kabul ediyoruz; özellikle, demin de bahsettim, Şam merkezinde, Hama’da ve Humus’ta olan kardeşlerimiz. Biz bunu nereden anlıyoruz? Şu anda bizim Suriye Türkmen Meclisinde 42 üyemiz var ve her bölgeden üyelerimiz var. Hama’dan, Humus’tan 6 üyemiz var; kendilerinin de ifadeleri bu. Golan Türkmenlerinden şu anda 3 üyemiz var.

BAŞKAN – Türkiye’ye göç etmiş Türkmenlerden Türkçe bilmeyen var mı hâlâ?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet.

BAŞKAN – Hâlâ var?

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Meclis üyemiz dâhil.

BAŞKAN – Tamam.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ TÜRKMEN – Ama Humus bölgesinde olanları bilmiyoruz.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Halep’ten de var.

BAŞKAN – Yok, ben Türkiye’ye göç edenleri dedim.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Evet, evet.

BAŞKAN – Davut Bey’i dinleyelim.

Buyurun Davut Bey.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; üç yıl önce bu DEAŞ Suriye’de faaliyet gösterdikten sonra Irak’a saldırdı, Irak’ta Telafer kasabasını aldı. Telafer kasabası 500 bin nüfuslu bir Türkmen kasabası, başka etnik köken yok. Yalnız o kasabanın yani ilçenin yarısı Şii, yarısı Sünni. Böyle bir saldırı esnasında Şii Türkmenler güneye, Şii bölgesine, Necef-Kerbela-Balad bölgesine göç etti. Mütedeyyin Sünni kısım da Türkiye’ye gelmeye başladı, kaçak yollarla, kaçakçılar aracılığıyla gelmeye başladı. Oradaki Türkmenlerin büyük bir kısmı okumuş, kültürlü bir grup; hatta onlara orada “Bey soyu” diyorlar. Üniversite okurken Ankara’da okumuşlar ve Ankara’ya gelmiş ilk birkaç aile. Onun akabinde de onların akrabaları, akrabalarının akrabaları derken bir anda altı aylık süre içerisinde Ankara’da kış mevsiminde çok ciddi bir miktarda Türkmen göçü almaya başladı Ankara. Yani, normalde bu Türkmen göçünün geldiği yer Urfa, Antep, Adana, Osmaniye olması gerekirken bir anda Ankara’ya gelmeleri, Ankara’da da Mamak bölgesine gelmeleri ilginçti. çünkü şahıs...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bu merak edilen bir soruydu, neden burası?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Ben ilk gittiğimde bir aileye gitmiştim; şahıs Ankara’da okumuş üniversiteyi, öğretmen, bildiği yer Ankara. Ailesini almış, Ankara’ya gelmiş. Akrabaları da sıkıntından dolayı çıkmışlar onun yanına gelmişler. Bir anda, Ankara’da mesela bir eve girdiğimde aynı ev içerisinde 70 kişi gördüm, 2+1 evde 70 kişi gördüm. Nasıl olur? Sülale gelmiş, 30-40 kişi, akrabalarının evine sığınmışlar. Orası zaten kalabalık falan. Aynı eve birkaç gün sonra gittiğimde normal, azalmaya başlamıştı, ev tutmuşlardı falan. Hani, ilk mesele buradan kaynaklandı. Ankara’da okumuşlar, hatta Abidinpaşa’da okumuşlar, evleri oradaymış, Abidinpaşa’ya onun için gelmişler yani bir sürü ili geçerek. İşte, tabii, bu insanlar devletin kayıtlarında “kaçak yollarla Türkiye’ye gelen

turist” hükmünde geçiyorlar. Suriye’deki arkadaşlarımızın durumu farklı, onları devlet geçici koruma statüsüne alıyor ve onlara eğitim, sağlık gibi hizmetleri ücretsiz veriyor. Fakat siz eğer turist olarak gelmişseniz hastaneye gidiyorsunuz, muayene olmaya, diyorlar ki: “Siz turistsiniz, sizin ödeyeceğiniz rakam normalin 3 katı, yani ameliyat da 3 katı, muayene de, tahlil de 3 katı.” Farklı fiyat çünkü bu fiyata, bizim normal ödediğimiz fiyata “indirimli fiyat” deniyor. Dolayısıyla, bu insanların durumları belli, sıkıntılı gelmişler. Bir miktar paralarıyla gelmişler ama o parayı ev tutmaya harcamışlar, eşya almışlar, yolda kaçakçıya vermişler çünkü kaçak yollarla gelmişler buraya. Hastaneye verecek paraları yoktu, ben o arada devreye girdim. Birileri aradı, dediler ki: “Hastalar var evde, Türkmen hastalar; bunlara yardımcı olur musun?” Ben bu arada Ankaralıyım yani Ankara’nın yerlisiyim, Kalecikliyim. Eve gittim -benim maceram böyle başladı- evde hasta muayenesine başladım; sonra o onun akrabasını aradı, o onun akrabasını aradı. Ben mesaiden sonra çıkıyordum arabamla, ev ev gezip hasta bakıyordum. Bu, yaklaşık iki aya yakın sürdü ve bu belli bir süre sonra yapılabilecek duruma gelmedi, artık beni aştı. Biz arkadaşlarla oturduk, dedik ki: “Bir yer açalım, bir bina tatalım, orada yardımcı olalım bu insanlara.” Çünkü görüyorsunuz, içiniz parçalanıyor. Devlet bu konuda bir devlet politikası olarak Suriye’den değil ama Irak’tan göçlerin önüne geçmeye çalışıyor çünkü oradaki demografik yapının bozulmasını istemiyor. Bu, yeni olan bir proje değil, cumhuriyetin başından beri olan bir proje. Çünkü “Musul, Kerkük, Telafer, oralar kıymetli bölgeler, Türkiye’nin güvenliği açısından orada Türkmen varlığının olması gerekir.” diye düşünülüyor ve gelmelerinin önüne geçilmeye çalışıyor. Belki biz bu arada yani bu politikayı biraz deldik büyük bir ihtimalle. Biz bu arada Ülkü Ocakları Genel Başkanı Olcay Kılavuz Bey’le konuştuk, onun da yardımcılarıyla Türkmenevini kurduk. Orada hasta muayenesine başladık. Normal mesaiden sonra çıkıp nöbet yazdık arkadaşlarımıza.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Gönüllülük esasıyla.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Gönüllülük esasıyla. Hasta bakmaya başladık. Bundan birkaç ay sonra kendi doktorları “Biz bakalım hastalara.” dediler ve hâlâ bu iş devam ediyor. Şu anda her gün bir uzman arkadaş veya pratisyen arkadaş gelip orada kendi hastalarına hasta muayenesi yapıyor. Sadece hasta muayenesi dışında... Şimdi, bu insanlar Arapça okumuşlar, burada otobüsü okuyamıyor, dolmuşu okuyamıyor yani hiçbir şey okuyamıyor. Okuma yazma kursu başlattık, 10 ayrı gruba okuma yazma öğrettik. Yani “Hazıra dağ dayanmaz.” bir ifade vardır. Bir miktar parayla gelen insanların parası zamanla bitti, bir kısmı iş buldu, iş bulamayanlara yardımcı olmaya çalıştık, ikinci el eşya bulmaya çalıştık, yardımları organize ettik, kurbanları organize ettik. İki yıla yakın, iki buçuk yıla yakın ben aktif olarak çalıştım, son altı aydır da bir Türkmen arkadaş bu Türkmenevinin yönetimi devrettim ama hani hâlâ oradayız.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Tabii, tabii.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Onun içine gittim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Onlar da sizi orada bir büyük olarak görüyorlar zaten, ayrı olarak görmüyorlar.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Eyvallah, sağ olsunlar.

Şimdi, bununla alakalı şu anda da mevcut olan birkaç sorun var. Bunlarla ilgili konuşmak istiyorum.

Bir: Kimlik sorunu var. Kimlik sorunu nasıl? Irak’tan gelen arkadaşlara Birleşmiş Milletler kimliği veriliyor. Bu kimliğin şöyle bir sıkıntısı var: Bu insanlar Irak’a gittikleri anda geri dönemiyorlar, beş yıl Türkiye’ye girişleri yasak. Derler ki Türkmenler “Bize verilen kimlik Suriyelilere verilen gibi işçi koruma statüsündeki kimlik olsun. Biz rahat gidip gelelim.” Çünkü onların asıl amacı tekrar kendi memleketlerine dönmek. Şu anda Irakta, sadece Telafer’de IŞİD hâlâ hâkim, tek nokta orası kaldı, etrafı çevrildi fakat içeri girilemiyor. Dolayısıyla, bu insanların gidebilecekleri bir yer yok. Musul da en son operasyonlarla yerle bir edildi, özellikle Türkmen mahalleleri IŞİD’in yoğun olduğu falan iddiasıyla.

Yani gidebilecekleri bir yer, sığınabilecekleri bir yer yok. Kerkük'te de oradaki Kürt yönetimi ciddi baskı yapıyor. Orada referandum yapılacak. Nüfus yoğunluğunun farklılaşıp oranın Kürt bölgesine dâhil olması için çaba sarf ediyor. Dolayısıyla, bu insanlar gidip gelmek istiyorlar. Bir de doktor arkadaşlarımız var; gidiyor, birkaç gün nöbet tutuyor, maaşını alıp geri geliyor buraya gibi sıkıntıları var.

Sağlıkla alakalı sıkıntıları şu: 40'a yakın uzman doktor var Ankara'da Telaferli, Türkmen, Iraklı. 200'e yakın sağlıkçı var röntgen teknisyeni, laboratuvar teknisyeni vesaire. "Bunların hastaneye gitmeleri belli oranlarda serbest." dendi ama kendi doktorları için bir yer açılmasını, kendi doktorlarının kendi hastalarına bakmalarını talep ediyorlar. Buna ait dört tane yer var, Suriyelilere bakılan yer. Ulubey'de, Siteler'de, Gülveren'de ve Demetevler tarafında var. Orada yalnızca Suriyeli hastalar bakılabiliyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Başkanım, çok özür dilerim. Sayı kaçtı bu konuda, ikamet belgesi olan mültecilerin?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Şöyle: 8.760 aile var Ankara'da, Telafer'den göçenler için söylüyorum. Ortalama 60 bin civarında bir rakam. Net rakam yok ama hani aile olarak kayıtlarımız var. Dört ayrı yerde "Suriyeliler gibi kimliğimizi gösterip muayene olabilelim." talepleri var. Bunun dışında muayenehane açmak istiyorlar yani "Doktoruz biz, kendi hastamıza en azından bakalım. Muayenehane açma izni verilsin." deniyor doktor arkadaşlarla alakalı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) - Denklikleri yok ama değil mi şu anda?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Maalesef denklikleri yok. Mesela şu sıkıntı var: Bir arkadaşımız, nöroloji uzmanımız Umman'a çalışmaya gitti. Bu ciddi bir beyin göçü dediğiniz gibi, bunu kaçırmamak gerekiyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Peki, denklik için başvuru yaptılar mı? Ne çıktı sorun olarak?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Nörolog arkadaşımız, uzman arkadaşımız başvuru yaptı. İlkinde başarısız olmuştu, sonrasında Umman'a gitti, ikinci imtihana giremedi diye biliyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) - İmtihan mı yapıyorlar?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - İmtihan yapılıyor evet ama şöyle: "Ben soruları yetiştiremedim. Arapça okuduk, Latin alfabesiyle bana imtihan yapıldı, soruları yetiştiremedim. Okuyabilsem yapacaktım." diyor. Mesela bir arkadaşımız burada üroloji uzmanı. Mikrocerrahi kursuna geliyor. Orada sıkıntısı çıkınca burada kaldı yani uzman mikrocerrahi sertifikası var ama çalışmıyor bir yerde. "En azından biz kendi hastamıza bakalım. Kendi insanımızdan bir şekilde geçimimizi sağlarız." diyorlar. Buna ait gene Siteler tarafında bir Suriyeli arkadaşın, doktor arkadaşın muayenehane açtığını, bu Irak Türkmenlerinin de orada çalıştığını yani daha az bir parayla onun yanında çalıştığını ifade ediyorlar. Onun dışında sağlıkla alakalı çok ciddi bir sıkıntı kalmadı. Kimliklerin süresi bitince muayene olma hakları ortadan kalkıyor. Eğer Birleşmiş Milletler kimliği alırlarsa muayene olma durumları geçerli fakat o kimlikle -dediğim gibi- Irak'a giderlerse geri dönmeleri beş yıl yasak. Böyle bir sıkıntımız var.

Eğitimle alakalı durumumuz şu, asıl sıkıntının büyüğü burada.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) - Şimdi Irak Türkmenlerinin elinde bir Birleşmiş Milletlerin vermiş olduğu kimlikler var, bir de bu turist kimlikleri mi var, nasıl? İkametgâh izinleri mi var?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Şimdi şöyle: Daha önce Suriyelilere verdiği gibi 1999'da başlayan geçici koruma statülü kimlikler verdi. Bunların süresi var, bir yıl veya işte altı aylık. Bunların süreci bitince Birleşmiş Milletler kimliği almalarına zorlanıyor. Bu alınınca da Irak'a giriş çıkışları sıkıntı oluyor. Durum o.

Asıl sıkıntı eğitimle alakalı var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) - Bir şey daha soracağım.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) - Birleşmiş Milletler kimliğiyle hastanede muayene olabiliyor mu ücretsiz?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Olabiliyorlar evet, olabiliyorlar, bir sıkıntı yok.

BAŞKAN - Tek başına Birleşmiş Milletler kimliği değil, Birleşmiş Milletlere başvurduklarına dair bir belge alıyorlar ama Göç İdaresi onlara bir kimlik veriyor. Değil mi yani?

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Ama ihtiyaçlarının karşılanmadığı yerler de var, değil mi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Tabii, o kimlik olmayınca hiçbir şey yapamazlar.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Kimlik yoksa hiçbir şey karşılanmıyor. Bir de şöyle de bir sıkıntı...

BAŞKAN - Hiçbir ihtiyacı karşılanmıyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şimdi, kimlik verilmeyen yahut geç verilen göçmenler sağlık başta olmak üzere eğitimle ilgili çeşitli konularda ciddi mağduriyetler yaşıyor.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Yani kimlikleri yoksa hiçbir şeyden faydalanamıyorlar.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Devlet hastanelerinden tedavi alamayan...

BAŞKAN - Kimlikleri varsa da faydalanamıyorlar.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Kimlikleri varsa faydalanabiliyorlar, orada bir sıkıntı yok.

BAŞKAN - Bedava...

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Tabii.

BAŞKAN – Peki, kimlik alsınlar.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Şimdi, kimlikle de ilgili şu var, devlet diyor ki: “Ankara’da göçmen sınırlaması belli -yani her nüfusun nüfusuna oranda göçmen alabiliyor- “Ankara’da bu oran doldu.” diyor.

BAŞKAN – “Seni Amasya’ya gönderirim.” diyor.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – “Amasya’ya gönderirim...” Şimdi, arkadaşın tüm akrabaları burada, Amasya’ya gitmek istemiyor, sosyal çevresi burada. Onun için mesela Mamak’ta yoğunlar, Çankaya’da yok kimse, Etimesgut’ta yok.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Peki, şu konu ne: “Kanser hastalığı, kronik rahatsızlık ve benzeri durumundaki ağır hastaların hastane masrafları karşılanmasına rağmen evdeki tedavi süreçlerinde gerekli olan ilaçlar karşılanmamakta.”

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Şöyle: Şahıs kanser hastasıysa yani yatan hastaysa ilacı karşılanıyor ama eve gitmişseniz reçeteniz ödenmiyor. Yani ancak o durumda hastanın yatması lazım, o da doktorun inisiyatifine kalmış bir şey. Yatan hastanın ilacı karşılanıyor, reçetenin bedeli karşılanmıyor.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN - Yani kronik hastalık olunca geri göndermek durumunda oluyor. Akut devrede hastanede yatıyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Bir de herhâlde bu kira fiyatlarının istismar ettiği simsarlar falan o bölgeleri... Ne yaptınız o konuyu?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ - Şimdi şöyle: Efendim, onunla alakalı çok ciddi bir sıkıntı vardı. İlk geldiğimizde çok ciddi rakamlarla ev kiralanmıştı ama daha sonra, üç yıl oldu, alıştı artık insanlar, pazarlıklarını yapıyorlar, onunla ilgili sıkıntılarını belli oranlarda çözdüler. Hatta şu vardı, ilk geldiklerinde 10 liraya çalışan Türkmenler vardı. Şimdi “70 lira vermezseniz çalışmayız. 50 lira vermezseniz çalışmayız.” diyorlar. İşi öğrendiler, piyasayı öğrendiler, o mağduriyetler belli oranlarda azaldı ama ilk başta ciddi sıkıntılar yaşadılar maalesef. Yani çok kötü evlerde çok ciddi kiralara vererek yaşadılar. Şimdi o evleri de terk ettiler, daha naif, daha düzgün evlere çıkmaya başladılar.

BAŞKAN – Ya, şöyle tabii, önceki hastalık konusunda Türkiye biraz refleks gösteriyor. Bir ara hepatit B Türkiye’de dünyadaki en yüksek orana ulaşmıştı. Sebebi araştırılınca hepatit B ile ilgili tedavi Türkiye’de bedava, Avrupa ülkelerinde ve Orta Doğu ülkelerinde parayla. Hepatit B gibi bir hastalığa sahip olanların hepsi Türkiye’ye geliyorlar, farklı şekillerde kalıyorlar, kaldıktan sonra diyorlar ki “Hastalığımı tedavi edin.” Bundan dolayı bu sayı yükseldi.

Şimdi, aynı şekilde, kanser ve benzeri kronik rahatsızlıkların tedavi ücretleri ve ilaç ücretleri çok yüksek, muazzam yüksek. Bu kişiler bu tedavileri olmak için mi acaba Türkiye’ye geliyor ve Türk ekonomisine, Türk milletine yük mü oluyor gibi tepkisel bir sonuca dediler ki “Eğer gerçekten bu statüdeyse ve durumu ağırsa hastanede yatsın, tedavisini karşılayalım ama evine gidiyorsa vesaire gibi durumdaysa kendi ülkesine dönsün.” noktasına geldi. Bu Suriyeli mültecilerde yapılmıyor çünkü onlar mülteci statüsünde ama diğerleri mülteci statüsünde değiller yani zorunlu olarak Türkiye’ye gelmiş durumda değiller, ikamet izniyle kalıyorlar, özellikle Iraklılar insani ikamet izniyle kalıyorlar. İkamet izni de böyle bir şey açılmasın diye söylenen bir olay. Ama Başkanımızın en başta söylediği bir şey vardı, Leyla Hanım da fark etti herhâlde, not aldı, tabii başka bir devlet politikası da biraz tabii rahat davranmaya engel oluyor sizin de söylediğiniz gibi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Orada kalmaları önemli çünkü.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Kimlik temini için bir süre var mı?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Yok yani bir süre yok.

BAŞKAN – Şöyle: Tüm Iraklı Türkmenler Türkiye’ye geldikten itibaren uluslararası koruma başvurusunda bulunabilirler Başkanım. “Biz Irakta zor durumdayız, savaştan geldik, baskının altındayız.” Türkiye uluslararası koruma için başvuru yaptıktan sonra ona sağlık güvencesi tanıyor ancak Iraklı Türkmenler bunu istemiyorlar çünkü uluslararası koruma statüsü demek “Ben Irak’ta savaştan kaçtım.” demektir. Bu kişiye biz diyoruz ki: Biz seni kabul ediyoruz, eyvallah anlıyoruz o bölgede sorun var, dolayısıyla, sana bu anlamda bir statü veriyoruz. “Koruma başvurusu statüsü.” deniyor buna ama sen bizim gösterdiğimiz yerde kalacaksın. Türkiye’de 62 tane uydu var, il var. herkesi bir yere yığmıyoruz. Sen Amasya’ya, Türkmenleri belli yerlere, diğer Kürtleri belli yere, İran’dan gelenleri başka bir yere, Filistin’den gelenleri başka bir yere, illere yerleştiriyoruz. Bunu kabul etmiyorlar, diyorlar ki: “Biz burada kalalım.”

İkincisi, uluslararası koruma statüsünün en önemli özelliği şu: “Ben savaştan kaçtım, zulümden kaçtım.” diyor. O belge onun için veriliyor dünyada ama sen “Kendi ülkeme gideyim ben bir ay kalayım.” diyorsan ha, demek ki orada baskı yok. Birleşmiş Milletler uluslararası statü diyor ki: “Orada baskı yok, orada durum yok, sen istediğin zaman gidebiliyorsun demek ki. Dolayısıyla, bu statüyü senin elinden alıyoruz.” diyorlar. Yani gidenler geri dönemiyor diyoruz ya, olay bu. Kuzey Irak’taki Türkmenler olayının –benim şahsi fikrim- uluslararası koruma statüsünün dışında farklı bir

formasyonla değerlendirmesi gerekir. Yani bu bir göç olayı değil, bu bir koruma olayı değil, başka bir olay. Oradaki maddelerin ve kanunun, hukukun içine koyduğumuz andan itibaren bir yerde sıkıntı yaşıyoruz. Olay tamamen farklı bir olay.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Yaşandıkça, fiili durum çıktıkça tanımların da değişmesi gerekiyor aynı durumda.

BAŞKAN – Ve başka örneği yok dünyada, böyle örneği yok yani şey olarak. O yüzden biz geçici koruma statüsü verirsek, veririz, verdiğimiz andan itibaren Musul ve Telafer’in tamamını boşaltmış oluruz. Daha da ilerisi, oradaki haklarımızdan da vazgeçmiş olabiliriz çünkü orada savaş ortamı yok.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Başkanım şu bilgi notunu da bana öğrenmek için bir vesileyle arkadaşlarla da paylaşayım: “2014-2015 yıllarında Türkiye’ye yasal yollarla birlikte kaçak olarak giren mültecilere de göçmen kimlik belgesi yani insani ikamet belgesi verilmiştir. Ancak gerekli evrakları teslim edip geçici belgeyi teslim almalarına rağmen özellikle Irak Türkmeni soydaşlarımızın kimlikleri altı aylık süresi dolduktan sonra verilmekte, yani kimlik belgesi ellerine ulaştığında kullanma tarihi geçtiği için geçerliliğini kaybetmiş olmaktadır. Yine kimliğin süresi dolduğu için bu soydaşlarımızın kimlik yenileme işlemi yapılamamaktadır. Mevcut sıkıntı hâlihazırda da devam etmekte olup olay yeri inceleme şubesinde parmak izi alındıktan sonra kimlik belgesi teslim edilmesi gerekliken keyfi sürelerle en az on beş gün olmak üzere bu süre azaltılmakta ve bazı soydaşlarımızın eline kimliklerin kullanım süresi dolduktan sonra geçme sıkıntısı hâlen mevcuttur.”

BAŞKAN – Bu sorunu Göç İdaresiyle paylaşalım. Neden geç teslim edildiği konusunu ve...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Yaşadınız mı bunları?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Çok doğrudur.

BAŞKAN – Doğrudur, bu süreci hızlandıralım.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Başvuru yapıyorsunuz oraya, “Biz göndereceğiz.” deniyor, geç geliyor. Geldiğinde ya süre dolmuş oluyor veya çok az bir süre kalmış oluyor. Ciddi bir sıkıntı bu.

BAŞKAN – Altı ay oluyor, zaten verilen süre altı aylık. Ama şimdi süreler kanunla daha önce bir yıla kadar verilebiliyordu şimdi, iki yıla kadar verilebiliyor. Dolayısıyla, bundan sonraki ikamet süreleri iki yıl gibi düzenlenebilecek.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Ama ilginç bir şey var, onu anlatmak istemiştin: Şahıs Telafer’de kalmış, hastanede çalışmış, sağlıkçı. Bir şekilde çıkıyor, tutuklanıyor merkezi hükümet tarafından. “Sen niye IŞİD’lileri muayene ettin, sen niye IŞİD’lilerin olduğu yerde çalıştın?” “Ya, ben sağlık memuruyum, orası devlet kurumu. Ne yapabilirim?” Açıklayamıyorsunuz. Yani burada bir akademisyen arkadaşımız gitmişti, tutuklandı “IŞİD’çisin sen.” diye. Yani alakası yok çocuğun yani çok ciddi alakası olmadığını ben bire bir biliyorum ama “Orada çalıştın, orada akrabalarının çalıştı” mantığıyla tutuklanabiliyorlar. Maalesef, öyle sıkıntılarımız da var.

Asıl sıkıntı eğitim alanında var. Şimdi, buraya gelen insanlar okullara misafir öğrenci olarak katılıyorlar. Yani oraya katılıyor, ders dinliyor, imtihana girse bile sınıfı geçemiyor, diploma alamıyor, daha sonra meslek edinmiyor vesaire. Bununla alakalı 3 tane okul var, özel okul, Irak’tan gelen okul. Oraya para da verilerse orada eğitim görebiliyorlar. Veyahut da konsolosluklar veya başka yerlerde yılda iki defa imtihana giriyor, lise öğrencisi, ortaokul öğrencisi imtihanı verirse sınıfı geçiyor. Şimdi, bir grup geçti sınıfını, bir sene sonra tekrar imtihana giriyor bir üst sınıf için, hiç ders almamış, kitap okumamış, geçemiyor. Yani, bu konuyla alakalı talepleri de...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Suriyeli çocuklar gibi normal eğitime dâhil olamıyorlar yani.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Olamıyorlar, misafir öğrenci sadece bunlar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Misafir öğrenci olarak gidebiliyorlar okula ve belge, karne vesaire diploma hiçbir şey alamıyorlar. Bu yeni ikamet izni aldıklarından kaynaklanıyor.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Bununla alakalı şöyle bir talepleri var, “Bizim yerli eğitim verecek arkadaşlarımız var.” deniyor, “Okullarda, mevcut okullarda hafta sonu veya akşam bize ayrılın, biz eğitimlerimizi verelim, Arapça eğitimine devam edelim, oradan mezun olsun çocuklar.” diye böyle bir istekleri var. Bunun dışında, üniversite eğitimini yarıda bırakan arkadaşlarımız var. Musul Üniversitesi DEAŞ’tan dolayı kapanmıştı, eğitimi yarıda bırakan insanlar geldiler buraya eğitimlerine devam edemiyorlar. Suriye’deki arkadaşlarımızın böyle bir sıkıntısı yok, onlar istedikleri üniversiteye yani 4 üniversiteye gidebiliyorlar ama buradakiler maalesef böyle bir haktan mahrum kalmış durumdalar, o konuda bir yardım talepleri var. Asıl sıkıntı tabii şey...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani şu ikamet meselesini çözdüğümüz zaman aslında bunların hepsi çözülecek, sağlık ve eğitim çözülmüş olacak. İkamet izni yerine...

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Tabii şöyle bir sıkıntı var, yani bununla alakalı sahadan gelen bir insan olarak söylüyorum, bu konuyla alakalı aslında çok ciddi bir politika geliştirmek durumundayız. Yani, o insanlar burada mutlu değiller. Oraya gitmek istiyorlar. Hatta, işte Suriye’deki güvenli bölgeyle ilgili konuşmuştum ben, dedim ki: “Ya, doktor arkadaşlarımız var, oraya gidebilirler.” Hiçbiri sıcak bakmadı. “Niye bakmadınız?” diye sorduğumda, şu çıktı: “O bölge Özgür Suriye Ordusu’nun kontrolünde, merkezî Irak Hükûmeti Şii Hükûmet, biz oraya gidersek ‘Siz DEAŞ’lısınız, IŞİD’e yardım ediyorsunuz.’ diye veya ‘Sünnilere yardım ediyorsunuz.’ diye bize sıkıntı çıkartırlar.” diye gitmek istemediler. Yani çok farklı bir durum var burada, onu çok iyi değerlendirmek gerekiyor.

İkincisi, dediğiniz gibi, bu insanlara bunu çok kolaylaştırsak orası tamamen boşalır. Şu anda gelemeyenler parası olmayan ve sakat insanlar kaldı merkezde, bir de DEAŞ’lılar kaldı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Peki, Irak’ta gidebilecekleri başka bir yer var mı bu insanların Telafer dışında.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Musul vardı, Musul da en son operasyonla yerle bir edildi, orası çok kötü durumda. Hatta işte “Tüm evler yıkıldı, gıda sıkıntısı var.” gibi ifadeler alınıyor. Kerkük’e zaten gidemezsiniz çünkü orası referandum yapılacağı için giriş çıkışta çok ciddi sıkıntıda, çıkışlar serbest ama girişler çok ciddi sıkıntı içerisinde. Oraya da gidemezsiniz. Gidebileceğiniz bir yer yok aslında orada şu anda. Yani orada çok farklı bir şey var, oraya gidemezsiniz, çok farklı bir şekilde. Bağdat’a gidebiliyorsunuz, Bağdat’ta hayat çok ciddi pahalı, çok ciddi bir göç nüfusu olmuş oraya, orada da rahat edemiyorsunuz, bombalar patlıyor...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sizin somut öneriniz var mı Davut Bey? Bu işin içindesiniz, sağlık dışında bu Telafer...

BAŞKAN – “Geçici koruma statüsü verin.”

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Yok, ben verin demiyorum, ben çok daha farklı bir şey istiyorum, yani bu insanlara çok ciddi bir eğitim vererek bu insanların tekrar Telafer’e yerleşmesini sağlamak lazım.

BAŞKAN – Benim biraz önce söylediğim, bu olayın bir mülteci ve sığınmacı olayının dışında değerlendirilmesi gerekiyor.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Bakın, şu anda Telafer tamamen DEAŞ’ın kontrolünde, etrafı sarılmış durumda, operasyon düzenlenmiyor ve hiçbir şey yapılmıyor. Bu insanlar tekrar Telafer’e gitmek istiyorlar yani burada kalmak istemiyorlar. Eğer bunu biraz daha artırırsak, bu süreyi uzatırsak hiçbiri geri dönmek istemeyecektir, özellikle çocuklar geri dönmek istemeyeceklerdir, Almanya’daki Türklerin durumu gibi olacak burası.

İkinci, üçüncü nesil...

BAŞKAN – Peki, bunun dışında sorunlarınız var mı iletmek istediğiniz?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Bunun dışında, aynı şekilde çalışanlar ucuz iş gücünü karşılamış durumdalar. Bunların sigortaları yok ve maaş alamazlarsa sığınabilecekleri hiçbir kurum yok.

İkincisi kaçak...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Bu Kızılay Kart’tan veya şartlı nakit yardımı, hiçbir şeyden faydalanamıyorlar çünkü geçici koruma statüleri yok.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Aynen.

Bunun dışında, giriş çıkışlarda ciddi sıkıntı yani zorluklar çıkarılıyor.

BAŞKAN – Kızılay Kart’tan faydalanabilirler, sorun yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Öyle mi? Onu bilmiyorlar ama.

BAŞKAN – Başladılar faydalanmaya. Ben geçen hafta sordum, başladılar. Ekonomik durumu zayıf olanlar faydalanabilecekler.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Şimdi, bir de tabii giriş çıkışlar sıkıntılı olduğu için kaçak yollarla Türkiye’ye giriyorlar. Dün bir arkadaş görmüştüm, 2.500 dolar para vererek kaçakçı aracılığıyla girmiş. Burada ciddi rant dönüyor. Yani bir aileyi geçirmek için 10 bin dolar para vermek durumundasınız. Hâlâ bu iş yaygın olarak devam ediyor. Bunun önüne geçmek gerekiyor.

Bunun dışında da bir parantez açıp... Ben vaktinizi çok almak istemiyorum. O da şu: Görülmeyen bir yer daha var, Afganistan’dan gelen Türkiye’de 3 bine yakın aile var. Bunların hiçbir şekilde yani ne Suriyeliler gibi, ne Iraklılar gibi bir hakları yok, ağır işlerde çalışıyorlar, hayvancılık yapılan yerlerde çalışıyorlar, çocuklarının okuma hakkı, sağlık hakları hiçbiri yok ancak hayır sahipleri bir şeyler yaparsa sağlık hizmetlerinden öyle faydalanıyorlar. Ankara’da 500 aile var, Özbek asıllı ağırlıklı olarak. Türkiye genelinde de 3 bine yakın aile var, kaçak çalışan insan olarak.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Nerede yaşıyor bu aile, 500 aile?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Çiğcin mahallesi, Pursaklar tarafı, Gölbaşı tarafı.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Toplu oldukları bir yer ya da bunlarla ilgilenen bir STK, herhangi bir platform var mı?

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Yani biz yardımcı olmaya çalışıyoruz ama yani çok yaygın değil. Bunlar daha çalışkan insanlar, bir şekilde çalışıyorlar.

BAŞKAN – Şöyle bir şeyleri var: Türkiye’de 150 bin civarında Afganistan, Myanmar, Filistin gibi 3’üncü ülkeler, farklı ülkelerden gelen sığınmacı var, bunlar şartlı mülteci statüsünde yaşıyorlar. Bu Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu çıktıktan sonra başvuru yaptılarsa sağlık hizmetlerinden ve eğitim hizmetlerinden bedava faydalanabiliyorlar. Sağlık hizmetlerinin tamamında devlet SGK’ya onlar adına prim yatırıyor, şu anda ondan faydalanabiliyorlar. Yalnız, yine burada da aynı sorun var, herkes devletin gösterdiği yerde değil, kendi yaşamak istediği yerde yaşadığı için bu başvuruları yapmak istemiyor. Diyorlar ki “Bizi İstanbul’a yerleştirin.” İstanbul’a yerleştirmemiz mümkün değil zaten,

İstanbul kaldırmıyor ama eğer onlar diyelim ki Amasya'ya gitmek isterlerse, belki Manisa'ya gitmek isterlerse, belli yerleşim yerleri var, o sağlıyor. Bunda sağlık güvencesi ve eğitim sorunu yok ama başvuru yapacaklar Göç İdaresine, statü sahibi olacaklar, ondan sonra hizmetlerinden faydalanacaklar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani burada sizlerin önemli bir rolü var, bu insanların, bu sorunlarının çözülmesi noktasında başvurularını yaptırtıp farklı yerlere gitmesi noktasında teşvik edilmeleri önemli bir şey.

BAŞKAN – Şu da bir sorun tabii ki: Bu insanların hepsi tabii yerlerinden yurtlarından edilmiş insanlar, yabancı bir ülkeye gelmişler, hangi mercie başvuracaklar, hangi statüleri var, ne yapacaklar, bunları bilmiyorlar. Aslında, bu konuda esas onları da bilgilendirmek lazım, belki doğru mercie ulaşsalar bir kısım ihtiyaçları giderilecek. Bu konuda da 157 hattı kuruldu, Arapça da hizmet veriyor, biliyorsunuzdur. Siz de herkese söyleyebilirsiniz, her sorunda, sağlıkla ilgili, eğitimle ilgili karşılaştıkları sorunları 157'ye iletebilirler.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – O Göç İdaresinin kurduğu bir...

BAŞKAN – Yabancılar İletişim Merkezi...

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Benim yeğenim de orada çalıştı bir süre, şu anda mevzuat uzmanı olarak da çalışıyor.

BAŞKAN – Ha, orası. Orada da sorunların bir kısmı çözülüyor; çözülmese bile sorunların tespiti açısından orası analiz ediliyor hangi sorunlar bize geliyor diye.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Kurumlar arasındaki talimatlarda farklılık olduğu için tezada düşülmüyor, orada da sıkıntı var.

BAŞKAN – Vardır mutlaka, tabii bu şey bir olay. Ama, bu anlamda, 157'ye kişilerin arayıp kendi dillerinde başvurması sağlanabilir. 157'yi aramak da bedava, herhangi bir ücret talep edilmiyor.

Evet, sayın vekillerim, var mı sorunuz bu anlamda?

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Evet, ben de teşekkür ediyorum.

Tabii, Türkiye sığınmacı meselesine baştan beri, gelenler Türkmen mi, Kürt mü, Arap mı, Hristiyan mı, Yahudi mi diye bakmıyor. Diyor ki: Bunların hepsi savaştan kaçıyorlar, bunların hepsi zulümden kaçıyorlar, bu konuda insani, insan hakları anlamındaki görevini yapıyor, ifa ediyor. Biz, o yüzden, sınırdan içeri geçen herkese, zor durumda olan herkese kucak açıyoruz, açmaya devam ediyoruz. Nitekim, Türkiye'de bugün itibarıyla 3 milyondan fazla, 3 milyon 30 bin kayıtlı Suriyeli var, kayıtsız hâlini bilmiyoruz. 150 bin civarında Irak'tan gelen var. 170 bin civarında da uluslararası koruma başvurusu sahibi olan kişi var. Kayıtlarımızda şu an itibarıyla 3 milyon 350 bin- 3 milyon 400 bin uluslararası koruma statüsü sahibi yabancı var. Bu rakam dünyada en çok sığınmacı sahibi ülke yapıyor bizi.

Biz, tabii, şunu ifade edelim: Bu kadar sığınmacıya bu kadar kısa sürede ev sahipliği yapabilecek ülke yok. Toplumumuz bunu ciddi bir şekilde kabullenmiş, sivil toplum kuruluşları, yine vatandaşlarımız sığınmacılarla yan yana yaşıyorlar, mutlaka ufak tefek sorunları var ama Avrupa'daki gibi yabancı düşmanlığı boyutunda bir olay yok. Burada da kamu kurumlarımız yoğun bir şekilde çalışıyorlar.

Biz çok farklı olaylarla karşılaşıyoruz, çok farklı noktalarla karşılaşıyoruz. Avrupa'daki sığınmacı mantığıyla tabii bizim AB mevzuatıyla buradaki süreci yönetmemiz çok zor. Ben hep şu örneği veriyorum: Bize gelen sığınmacılar inekleriyle geliyor, diyorlar ki “Benim ineğim var, koyunum var.” Yanında gelirken onları da getiriyor. Dünyanın hiçbir yerinde ineğiyle başka bir yere sığınmak isteyen insan yok.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Burayı evi olarak gördüğü için geliyor, vatan olarak gördüğü için geliyor.

BAŞKAN – Bu durumda ona da çözüm bulmak zorunda kalıyoruz. İşte, araçlarınızla geldiniz, araçlarınızla sığınmak istediniz. Şimdi, Avrupa’ya giderken öyle bir şey yok, gemilerle vesaire gidiyor, Avrupa diyor ki: “İşte, onlara...” Ama bu araçlar ne olacak? Olduktan sonra, Türkiye’ye kattıktan sonra bu araçları Türk sistemine, trafik sistemine nasıl entegre edeceğiz? Yani biz sığınmacıların sisteme nasıl uyumunu sağlayacağız diye çalışırken, öbür taraftan bu araçların da sisteme entegrasyonu konusunu uğraşıyoruz, işte tarımın da entegrasyonu konusuyla uğraşıyoruz. Dolayısıyla, bizim hakikaten karşılaştığımız sorun çok yönlü.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Dünyanın karşılaşmadığı sorunlar.

BAŞKAN – Evet.

Bu konuda da kamu kurumlarımız üstüne düşen görevi yapıyor, yapmaya devam edeceğiz. Komisyonumuzun kuruluş amacı da, bu süreçte karşılaştığımız sorunlar nelerdir, bunları tespit ediyoruz ve bu sorunlar üzerine hemen ilgili kurumlarla görüşüyoruz. İnşallah, bu belirlediğimiz sorunlarla, önümüzdeki günlerde AFAD’dan, Göç İdaresinden -gördüğüm kadarıyla, anladığım kadarıyla sağlık sisteminde sorunlar var- ilgili yetkilileri çağırıp sizden aldığımız notları onlarla da paylaşacağız, adım atılmasını sağlarız diye düşünüyorum.

Teşekkür ederiz.

Sizden şunu istiyorum: Önümüzdeki günlerde hem bir Iraklı Türkmenlerin yaşadığı bölgeyi ziyaret edelim biz Komisyon olarak hem de Suriyeli Türkmenlerin yaşadığı bölgeyi ziyaret edelim, yerinde de sorunları görelim isteriz. Bu konuda da çalışmaya devam ederiz.

Teşekkür ederiz.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Ben teşekkür ederim.

Aslında, Türkiye’nin bir politikası vardı, bu uçuşa yasak bölge, güvenli bölge diye. Eğer bu güvenli bölge Suriye sınırları içerisinde yapılabilseydi Türkiye’ye bu kadar göç olmazdı ve Türkiye bu kadar ekonomik yükten de kurtulmuş olurdu.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Onu biz önerdik.

BAŞKAN – İlk günden beri Türkiye’nin ve Cumhurbaşkanımızın söylediği, ısrarla söylediği bir şey var: “Mutlaka güvenli bölge oluşturalım.” Ama biliyorsunuz Birleşmiş Milletler buna hep çekince koydu ama şimdi Fırat Kalkanı Harekâtı’ndan sonra böyle bir bölge oluşturuldu. O bölgedeki şehirlere de Suriyeliler gönüllü olarak geri dönmeye başladılar. Bugün itibarıyla 100 binden fazla Suriyeli o oluşturduğumuz güvenli bölgelere döndüler.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Dileğimiz Akdeniz’e doğru kaysın.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkanım, ben de her iki doktor arkadaşın da bu özverili gayretleri için kendilerine teşekkür ediyorum.

Bir teşekkürüm de zıttalınıza. Bu konuyu önerdiğimizde büyük bir kabul göstererek arkadaşların daveti hususunda inisiyatif aldığınız için de teşekkür ediyorum, sağ olarsınız.

SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ BAŞKANI DR. EMİN BOZOĞLAN – Yerinde ziyaretten bizim bilgimiz olacak değil mi?

BAŞKAN – Tabii, siz bizi sorunlu bölgeye götürün lütfen, sorunsuz bölgeye değil. Yani siz deyin ki: “Şu mahalleye gidelim, oradaki insanları dinleyin.” Biz sorunlu bölgeye gidelim, dinleyelim. Biz sorunun üzerine gitmek istiyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Osmaniye’nin sorunlarının büyük bir oranını çözmeye çalıştık, en azından kampa kabulle ilgili kotayı kaldırttık Sayın Başkan biliyor. Şimdi, o sağlık merkezi konusunu takip edecek bundan sonra.

TÜRKMEN EVİ BAŞKANI DR. DAVUT KARATAŞ – Biz çok teşekkür ediyoruz bizi dinlediğiniz için. Özellikle şunu belirtmek istiyorum: Yani bu kadar insan geldi Ankara’ya, ben gurur duyarak söylüyorum, dilenen bir tane arkadaşımız yok, cam silen bir tane arkadaşımız yok, hepsi bir şekilde çalışmaya çalışıyor, çalışamayanlara da çalışanlar yardım ediyor, birbirlerinden borç alıyorlar. Hatta, bazen bize gelip yardım istediklerinde şöyle oluyor: “Kıramı ödeyemedim, bana borç para verir misin?” O borçlar hiçbir şekilde geri dönmüyor ama...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – İşte, Türkmen, Bayır Bucak’ta da aynı ruhta, Talefer’de de Kerkük’te de aynı ruhta yani aynı karakteristik özelliğini muhafaza ediyor.

BAŞKAN – Ya, bu konuda bir şey söyleyeyim, geçen hafta Ankara Valiliği sokaklardaki dilencilerle ilgili bir operasyon gerçekleştirdi, 860 civarında dilenci yakalandı, bunların 55 tanesinin yabancı olduğu görüldü. Yani operasyona gidilirken 800’ünün de yabancı olduğu, tamamının yabancı olduğu, özellikle Suriyeli olduğu söylenmişti, Vali Bey açıkladı, dedi ki: “860 civarında rakam ve 50 tanesi yabancı, geri kalanları Türk.” Yani, Türkler bunu bu anlamda suiistimal ediyor, böyle de tabii bir yanlış algı oluşmasına da sebep olunuyor. Onu da ifade edelim.

Peki, teşekkür ediyorum, toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.10

